

Наталія Гриньова

викладач кафедри психології

Уманського державного педагогічного

університету імені Павла Тичини

ДІАГНОСТИКО-КОРЕКЦІЙНІ МОЖЛИВОСТІ

МЕТОДУ ПСИХОАНАЛІЗУ КОМПЛЕКСУ ТЕМАТИЧНИХ МАЛЮНКІВ

У ГЛИБИННО-ПСИХОЛОГІЧНОМУ ПІЗНАННІ

Метод психоаналізу комплексу тематичних малюнків, який розроблений академіком НАПН України, доктором психологічних наук, професором Т. С. Яценко, сприяє об'єктивуванню особистісної проблеми в процесі глибинно-психологічного пізнання. Психоаналіз комплексу тематичних малюнків базується на психодинамічній парадигмі (підході), яка асимілює феноменологічний та психоаналітичний підходи до інтерпретації символіки візуального матеріалу [1]. Психодинамічний підхід спирається на розуміння символічного характеру несвідомого, що передбачає використання візуалізованих засобів (малюнку). Опредмечені форми психічного символічно репрезентують єдність сфер свідомого і несвідомого. Глибинна психокорекція у форматі психодинамічного підходу спрямована на відновлення взаємозв'язків між сферами свідомого і несвідомого через декодування інформації, яке відбувається у діалогічній взаємодії психолога і респондента, що сприяє інтеграції психіки на більш високому рівні її розвитку [2].

Діагностико-корекційним можливостям малюнку з метою глибинно-психологічного пізнання та психокорекції в рамках психодинамічного підходу присвячені праці послідовників Т. С. Яценко: С. М. Аврамченко, К. А. Бабенко, О. Г. Білої, Т. І. Білухи, Т. В. Богдан, Л. Л. Бондаревської, Т. В. Горобець, І. В. Євтушенко, І. В. Калашник, А. Е. Мелоян, Л. В. Мошенської, О. Г. Стасько, Л. Г. Туз, С. Г. Харенко, Н. В. Шавровської та ін. [3].

Метод психоаналізу комплексу тематичних малюнків передбачає створення малюнків на задані теми (41 тема), які торкаються різних сторін

життя суб'єкта: хвилюючих емоційних переживань, інтимних стосунків, пережитих травм дитинства, мрій, планів на майбутнє, ставлення до близьких людей, професійної діяльності і т.п. Інструкція до виконання психомалюнків спрямована на актуалізацію спонтанності та невимушеності під час малювання, й в процесі діалогічної взаємодії психолога з автором комплексу малюнків [4]. Теми малюнку актуалізують емоційні аспекти минулого та теперішнього сутнісного для їх автора. Визначена тема малюнку викликає проєкцію несвідомих потягів, бажань, переживань, що втілюються у певному образі, символі малюнку. Визначеність теми – це єднання свідомого з несвідомим, що забезпечується спонтанним виконанням малюнку [2].

Метод психоаналізу комплексу тематичних малюнків забезпечує психокорекційний ефект, який здійснюється шляхом співставлення логіки свідомого і несвідомого, що відкриває перспективи для розв'язання особистісної проблеми. Вагому роль в психоаналізі комплексу тематичних малюнків відіграє архетипна символіка, яка дозволяє об'єктивувати індивідуально-неповторний несвідомий зміст психіки автора комплексу малюнків та сприяє об'єктивуванню табуйованих потягів, бажань, пов'язаних з дитинством суб'єкта [3].

Психоаналіз комплексу тематичних малюнків базується на процесуальній діагностиці, що передбачає діалогічну взаємодію психолога та автора малюнків, яка здійснюється в узгодженості законів позитивної дезінтеграції та вторинної інтеграції на вищому рівні психіки суб'єкта. Процесуальна діагностика в процесі аналізу вбудовується в порядок психічного, що об'єктивований безпосередньою активністю суб'єкта [2]. Злиття діагностики і корекції забезпечує глибинне пізнання індивідуальної неповторності психіки суб'єкта, сприяє поглибленню його саморефлексії у розв'язанні особистісної проблеми.

Перелік використаних джерел

1. Яценко Т. С. Проблема глибинного познання психики суб'єкта в визуализированной самопрезентации / Т. С. Яценко // Психотерапия. – М. : ООО «Гениизус Медиа», 2012. – № 10 (18). – С. 22 – 30.
2. Яценко Т. С. Методологія взаємозв'язків свідомого і несвідомого в контексті проблеми адаптації суб'єкта до соціуму / Т. Яценко // Проблеми сучасної педагогічної освіти. Сер.: педагогіка і психологія. – Зб. статей. – Ялта: РВВ КГУ, 2009. – Вип. 21. – Ч.1. – С. 28-44.
3. Яценко Т. С. и др. Психодинамическая теория: методология и научно-практические результаты / Т. С. Яценко, Л. Я. Галушко, Н. В. Дметерко, Дметерко, И. В. Евтушенко, Е. Г. Максименко, А. В. Педченко, Е. Н. Поляничко, Л. Г. Туз, О. Н. Усатенко // Психотерапия. – М. : ООО «Гениизус Медиа», 2012. – № 10 (18). – С. 81 – 91.
4. Яценко Т. С. Малюнок у психокорекційній роботі психолога-практика (на матеріалі психоаналізу комплексу тематичних малюнків) / Т. Яценко, М. Чобітько, Т. Доцевич. – Черкаси : «Брама», видавець Вовчок О. Ю., - 2003. – 216 с.